

Skördetid styr vitklöveren bäst

Andelen vitklöver i vallen kan variera mycket och är i regel en helt annan än den var i fröblandningen. Med styrmedel som kväve, skördetidpunkt och bevattning kan du återta kontrollen över vitklöverandelen.

Vitklöver är en intressant foderväxt med bra smaklighet och näringsvärde och finns numera i många vallfröblandningar på marknaden. Den har potential att vara ett bra komplement till rödklöver i vallen. Samtidigt har många erfarenheten att andelen vitklöver kan variera från knappt någon alls till problematiskt stor. Det vore önskvärt att kunna styra vitklöveren bättre, men går det? Är den opålitlig eller bara missförstådd?

Helt olik släktingarna

Det är normalt att andelen vitklöver varierar över säsongen. En låg andel i första skörden kan förvandlas till en mycket stor andel i sista skörden. Men den kan också försvinna helt och hållet. En ond spiral av negativa faktorer kan snabbt utplåna vitklöveren.

Vitklöver är syskon med rödklöver i släktet *Trifolium*. Trots detta nära släktskap är deras sätt att växa väsentligt olika. Rödklöver är en platsbunden art som årligen skjuter nya skott från det ställe där

fröet en gång grodde. När rödklöverns rot dör försvinner hela plantan. Vitklöver däremot har ett vandrande växtsätt, och antalet vitklöverplantor i vallen kan därför både öka och minska med tiden. Olika omgivningsfaktorer påverkar denna variation.

Skörd gynnar

Det som betyder allra mest för hur väl vitklöveren breder ut sig är hur mycket ljus som når plantan. Är vallen tät måste bladen sträcka på sig för att nå ljuset. Det kostar energi och plantan orkar inte grena ut sig. Vitklöverns förgrening stimuleras därför av täta skördeintervall, och missgynnas av en sen första skörd och långa skördeintervall. Orsaken ligger i växtsättet.

När ett vitklöverfrö groor bildar plantan först en rosett, och påminner då om en rödklöverplanta. Rotsystemet består då av en pålrot. När så stjälken växer fram kryper den långs med markytan, till skillnad från rödklöver där stjälken växer upprätt. En sådan krypande stjälk kallas stolon, och är jämförbar med kvickrotens stjälk under jord som kallas rhizom. I spetsen av varje stolon finns en aktiv tillväxtpunkt där nya blad bildas. Stället där bladen utgår kallas för en nod och där finns det också en potentiell tillväxtpunkt. Från denna tillväxtpunkt kan det växa ut nya rötter som ofta är tunnare och mer förgrenade än den första pålroten.

Tramptålig betesväxt

Rotbildningen vid noderna stimuleras av kontakt med blöt jord. Från en nods tillväxtpunkt kan det också växa ut nya förgreningar, dotterstoloner. Men långt ifrån alla noder producerar en dotterstolon. Vitklöverns blomma utvecklas också från en nod. Har en blomma bildats kan ingen ny dotterstolon växa ut från denna nod.

En skada behöver inte betyda att plantan dör. Tvärtom innebär ett brott på stolonen att två nya plantor bildas, förutsatt att det finns rötter på bägge ”planthalvor”. Detta gör vitklöver till en så lämplig växt i betesvallar – trampskador behöver inte betyda slutet på plantans liv – medan en rödklöverplanta kanske inte överlever en trampskada.

Reservnäring i stolonerna

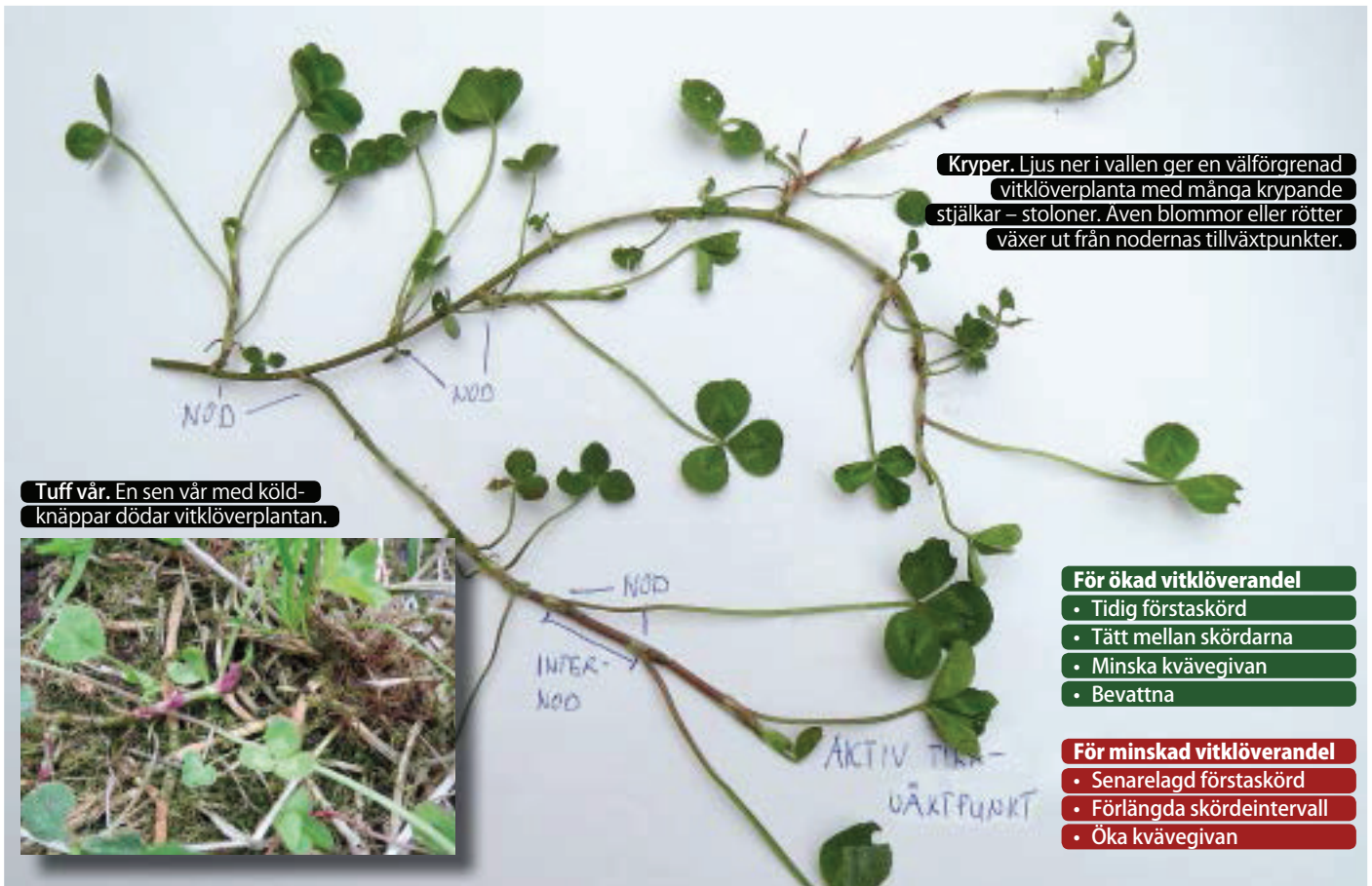
Vinter-vårperioden kan förorsaka svåra skador på stolonen. I den finns vitklöverplantans förråd av reservnäring (stärkelse och socker) lagrad. Reservnäringen används som energikälla under vintern, men också för att skapa den köldtolerans som behövs för att klara barmarksfroster. Den absolut känsligaste perioden är under våren då plantan snabbt måste bilda nya blad. Är våren sen, och det blir flera perioder med omväxlande frost och värme kan reservnäringen ta slut innan plantan har fått ett ordentligt nytt bladverk. Stora sjok

Vi gör din växtodling lönsammare!

VÄDERSTAD

Cultus

www.vaderstad.com

Kryper. Ljus ner i vallen ger en välförgrenad vitklöverplanta med många krypande stjälkar – stoloner. Även blommor eller rötter växer ut från nodernas tillväxtpunkter.

Tuff vår. En sen vår med köldknäppar dödar vitklöverplantan.

För ökad vitklöverandel

- Tidig förstaskörd
- Tätt mellan skördarna
- Minska kvävegivan
- Bevattna

För minskad vitklöverandel

- Senarelagd förstaskörd
- Förlängda skördeintervall
- Öka kvävegivan

av stoloner kan då dö bort. Vitklöversorter med sydligt ursprung är i allmänhet känsligare för denna typ av skador jämfört med sorter av nordligt ursprung. Men om inte alla tillväxtpunkter dött kan vitklöverplantan återhämta sig, och på nytt bygga upp ett omfattande stolonätverk. Rikligt med nederbörd under vår och försommar underlättar ny rotbildning hos överlevande stolonfragment, medan torka under denna period kan leda till att en försvagad vitklöverplanta aldrig återhämtar sig.

Kväve kväver

Dödsstöten för vitklöver är en kall vår med många barmarksfroster, försommartorka och en sen förstaskörd, speciellt i kombination med en stor kvävegiva på våren. Omvänt kan rikligt med nederbörd och korta skördeintervall reparera vinterskador, och kan till och med leda till en väl stor andel vitklöver i vallen under andra halvan av odlingssäsongen. Ibland blir för mycket vitklöver ett bekymmer. En förlängning av skördeintervallen kan då

bidra till att man får ner andelen. En annan effektiv metod är kväve som gynnar gräsen i vallen och snabbt trycker ner vitklöveren. ■

TEXT OCH FOTO:
BODIL FRANKOW LINDBERG, SLU
bodil.frankow-lindberg@slu.se

Kvalificerad Hjälp

Temahallen i Vinslöv tillverkar certifierade stålstommar, samt levererar kompletta hallbyggnader för lantbruk, industri och idrott i Sverige, Norge och Danmark. När ni behöver kvalificerad hjälp med era byggprojekt, vänd er med förtroende till oss.

Temahallen

Spannmålslager Tvärskog

Kostall Uppsala